

УДК 81.111'42

М. О. Зозуля

ВИКОРИСТАННЯ МЕТАФОРИ-ПЕРСОНІФІКАЦІЇ ЯК ОСОБЛИВІСТЬ ІДІОСТИЛЮ У. ГОЛДІНГА

Стаття присвячена розгляду особливостей ідіостилю художніх творів У. Голдінга. Вказано, що одною з характерних рис його творів є широке використання метафори-персоніфікації. Визначено найбільш частотні метафоричні моделі. Припускається, що поява концептуальної метафори-персоніфікації у творчості У. Голдінга, яка на мовному рівні проявляється у великій кількості метафоричних виразів в текстах, пояснюється активністю несвідомого, що забезпечує специфічне бачення, особливий стиль письменника

Ключові слова: метафора, метафора-персоніфікація, ідіостиль, поетичний ідеостиль, несвідоме

Художній текст протягом тривалого часу є об'єктом дослідження різних галузей лінгвістики. Однією з головних причин вивчення художніх літературних творів є бажання зрозуміти, як працює людське мислення, що відображається також і в характерних рисах ідіостилю того чи іншого автора. Це виступає також одним з головних чинників вивчення дослідниками художніх літературних творів різних письменників [2; 3; 7; 8; 9].

На думку М. Тернера, вивчення особливостей мислення людини потрібно проводити саме на матеріалі літературних творів [22, с. 7; 23, с. 15]. При цьому матеріалом може служити як окремий твір, так і сукупність творів одного автора [8, с. 9]. Зауважують, що сьогодні рідко зустрічаються роботи, присвячені аналізу індивідуального, особистісного, унікального світоглядного й концептуального світу, вираженого в авторському тексті. З іншого боку, «тільки його можна оцінити з більш-менш об'єктивних, адекватних позицій. Тому що тільки він має конкретне, оформлене й обмежене (а виходить, належне до опису) вираження у вигляді персонального тексту зі своїм автором» [6, с. 33]. Поетичний ідіостиль, інтерпретований з позицій когнітивної парадигми, являє собою сукупність ментальних й мовних структур художнього світу письменника. Особливості ідіостилю виявляються в системності вибору автором мовних засобів.

Слідом за Н. А. Фатєєвою [12] припускаємо, що достовірні результати дослідження можна отримати тільки проаналізувавши всі художні твори письменника. Тому в якості джерела матеріалу виступають дванадцять романів У. Голдінга, одного з найбільш значних прозаїків Великобританії [13, с. 5], який був визнаний гідним Нобелівської премії в галузі літератури [11].

Під час аналізу метафоричних виразів у романах У. Голдінга встановлено, що в процесі метафоричного переосмислення як об'єктів та явищ природи, так і багатьох концептів, пов'язаних з людиною, значну роль відіграє метафора-персоніфікація. Можливо, саме завдяки цьому творчий доробок письменника наповнюється незвичайними образами й приваблює своєю чарівною атмосферою.

Людині притаманна властивість наділяти життям природу, її об'єкти та явища. Сонце, місяць, річки та водоспади, земля, небо, різні рослини, дощ, грім, вітер тощо з давніх давен набували в очах людей рис живих істот. У романах У. Голдінга також бачимо втілення зазначених поглядів на природу. Її об'єкти та явища так чи інакше

оживають на сторінках романів – отримують певну зовнішність та частини тіла (*The golden hands of the sun stroked him warmly and he was conscious of sunlight like waves as if someone were stirring it with a paddle*. ‘Золоті руки сонця тепло гладили його, й він відчував, що сонячне світло було хвилями, які начебто хтось ворухив веслом’ [14, р. 263]; ... *an arm of water...* ‘... рука води ...’ [18, р. 204]), володіють голосом (*This cave more or less squeezed the water flat, which was why it only had that top voice*. ‘Ця печера більш-менш стиснула воду, і саме тому вона мала тільки такий високий голос’ [17, р. 135]), перебувають у фізичному стані, який є звичним для живих істот (*Have you never seen a fire, apparently dead, brought to life again and flare up?* ‘Чи бачили ви коли-небудь вогню, що був безсумнівно мертвим, знову повернувся до життя та яскраво спалахує?’ [15, р. 24]; *The water was not awake like the river or the fall but asleep...* ‘Вода, на відміну від річки та водоспаду, спала...’ [16, р. 12]) активно діють (*The sun woke me, as it crawled on to my face...* ‘Сонце розбудило мене, коли повзло по моєму обличчю...’ [19, р. 21]; *Will you not give the fire more to eat?* ‘Чи не дасте вогню більше попоїсти?’ [16, р. 39]). Їм також притаманні такі суто людські риси, як наявність різного роду почуттів (*The sea in fact was as savagely indifferent to us as the ice*. ‘Море, фактично, було також неблаганно байдуже до нас, як і лід’ [15, р. 239]; *As long as he went forward the wind was satisfied...* ‘Поки він йшов уперед, вітер був задоволений ...’ [18, р. 42]) та психологічних процесів.

Явище персоніфікації не являє собою поодиноких окремих прикладів, але навпаки, створює цілісний та яскравий образ різних природних об’єктів як живої істоти.

Також деякі із концептів, що пов’язані із людиною та позначають різноманітні соціальні та духовні поняття, різні артефакти завдяки метафоричному визначенню постають перед нами у вигляді живої істоти (*The model was like a man lying on his back. The nave was his legs placed together, the transepts on either side were his arms outspread. The choir was his body; and the Lady Chapel where now the services would be held, was his head*. ‘(модель собору) Модель була наче людина, що лежить на спині. Неф був її ногами, покладеними разом, трансепти з обох боків – її розпростертими руками. Хор був її тілом, а капела Святої Богородиці, де тепер будуть проводитися служби, була її головою.’ [21, р. 8]; *The ogival windows clasped their hands and sang; «We are prayer»*. ‘Стрілчасті вікна стискали руки й співали: «Ми – молитва».’ [21, р. 192]; *Amphitrite (ship) ... made a loud wooden remark as though she had crunched one of her own timbers with metal teeth*. ‘Амфітрита (корабель) ... зробила гучне дерев’яне зауваження, наче вона гризнула один зі своїх шпангоутів металевими зубами.’ [20, р. 143]).

Згідно з результатами аналізу основними (частотними) моделями метафори-персоніфікації, що використовуються в романах У. Голдінга, є:

«ОБ’ЄКТИ ПРИРОДИ Є ЖИВА ІСТОТА» (506 метафоричних виразів);

«ЯВИЩА ПРИРОДИ Є ЖИВА ІСТОТА» (342 метафоричні вирази);

«АРТЕФАКТИ Є ЖИВА ІСТОТА» (257 метафоричних виразів);

«СВІДОМІСТЬ Є ЖИВА ІСТОТА» (128 метафоричних виразів);

«ЧАСТИНИ ТІЛА Є ЖИВА ІСТОТА» (97 метафоричних виразів).

Окрім наведених вище найбільш уживаних моделей у романах У. Голдінга, аналіз текстів романів дозволив виокремити також наступні моделі метафор-персоніфікацій, які презентовані поодинокими випадками і не є типовими для автора (не частотні):

«ЗВУКИ, ЩО ВИДАЄ ЛЮДИНА, Є ЖИВА ІСТОТА» (43 метафоричних вирази);

«ФІЗІОЛОГІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ Є ЖИВА ІСТОТА» (38 метафоричних виразів);

«СОЦІАЛЬНІ ПОНЯТТЯ Є ЖИВА ІСТОТА» (27 метафоричних виразів);

«ДУХОВНІ ПОНЯТТЯ Є ЖИВА ІСТОТА» (10 метафоричних виразів);
«ПРИРОДА ЯК ФЕНОМЕН Є ЖИВА ІСТОТА» (4 метафоричні вирази).

Оказіональне використання наведених моделей під час створення метафоричного образу природи або світу людини як живої істоти свідчить про те, що фізіологічні характеристики людини, поняття із соціальної та духовної сфери, а також природа загалом не сприймаються автором як сутності, які потребують метафоричного переосмислення за допомогою персоніфікації.

Слід відзначити, що концептуальна метафора-персоніфікація посідає помітне місце в романах У. Голдінга. Майже половина концептів-референтів, а саме 42,4 % від загальної кількості прикладів, отримують визначення саме завдяки цьому виду метафори. Саме це є відмінною ознакою ідіостилю письменника.

Цікавим є питання про те, що спричинило появу такої великої кількості метафори-персоніфікації в романах автора. Дослідники зауважують, що структура художнього тексту слабо регламентована законами мови і значною мірою визначається автором тексту. Існує також думка про те, що мистецтво пронизане активністю несвідомого на всіх своїх рівнях – від найбільш елементарних до найбільш високих [5, с. 29].

За словами Ф. В. Басіна, залежність художнього твору від активності несвідомого ніколи сумнівів не викликала, оскільки опора рішень митця, коли він обирає характер літературних сюжетів, персонажів і т.ін., на психологічні процеси й мотиви, які залишаються художником «беззвітними», і тому нечітко, або навіть зовсім не усвідомлюваними, – явище занадто часте й очевидне, щоб воно могло лишитися непоміченим [1, с. 59].

Питання про несвідоме, тобто про існування й роль неусвідомлюваної психічної діяльності, про форми роботи мозку, що пов'язані із творчою діяльністю, але лишаються при цьому неусвідомлюваними їхнім суб'єктом, неодноразово опрацьовувався дослідниками гуманітарних дисциплін – літературознавцями, філологами тощо [10].

Несвідоме – дуже важливий фактор у душевному житті людини. Воно працює в межах системи, яка створена співвідношенням симультанно існуючих усвідомлюваних і неусвідомлюваних психологічних установок. Сказане належить до проявів несвідомого в умовах будь-якої цілеспрямованої діяльності. Але особливо це доводиться враховувати при спробах дослідження ролі й місця несвідомого в художній творчості. Тут ефекти несвідомого виступають майже завжди як вираження найвищою мірою складного співвідношення неусвідомлюваних психологічних установок митця. Саме тому будь-який художній акт, «пов'язаний навіть із якоюсь часткою, вузьким змістом, несе на собі звичайно відбиток усієї особистості художника, що віддзеркалюються в ньому часом чіткіше, ніж вона відбивається в конкретному вчинку або висловленні» [1, с. 67].

Створення твору мистецтва припускає творчу переробку абстрактних і почуттєвих даних, сприйнятих раніше автором, відбір і зміну життєвого матеріалу на основі попереднього досвіду, думок і почуттів, смаків і прагнень художника. Проявом цього є випадки розпізнання приналежності певному авторові або виконавцеві найрізноманітніших предметів мистецтва, художніх виробів, а також поетичних або прозаїчних висловлень, не за якимись їхніми конкретними ознаками, а за загальним «стилем», за «манерою», за «почерком» їхніх творців [1, с. 61–62]. Особливе, «привілейоване» місце відведено, звичайно, художній творчості.

Процес створення естетичного образу складається з безперервної низки рішень, які художник повинен приймати, щоб матеріалізувати свій естетичний задум.

Ці рішення, рішення вибору естетично виправданих форм, рухів, слів, завжди ґрунтуються на складному сполученні того, що художник усвідомлює, і того, що ним як мотив рішення усвідомлюється погано або навіть не усвідомлюється зовсім [1, с. 62]. Художня творчість детермінується в якійсь своїй частині активністю несвідомого. Це проявляється в тім, що мотиви вибору при «художніх рішеннях», які безупинно приймає автор, не завжди доступні його свідомості. Тлумачення письменником того, що він бачить, зміст, що він вкладає у свої роботи, визначається його особистістю. Специфічну ж гостроту бачення, особливий стиль письменника забезпечує саме несвідоме [1, с. 63].

Відзначивши незмінну присутність несвідомого в художній творчості, необхідно підкреслити, що за терміном «несвідоме» приховані системні, глобальні ефекти, які зумовлені певним відношенням неусвідомлюваних психологічних установок, виявленню яких і сприяє аналіз несвідомого в мистецтві. Результатом саме такого ефекту і стає поява концептуальної метафори-персоніфікації у творчості У. Голдінга, яка на мовному рівні проявляється у великій кількості метафоричних виразів в текстах його романів та стає відмінною ознакою ідіостилу письменника.

Щодо метафоризації, відмінними ознаками ідіостилу У. Голдінга є:

- часте використання метафори-персоніфікації (42,4 % всіх випадків метафоризації);
- персоніфікація як об'єктів та явищ природи, так і понять, пов'язаних із людиною;
- превалювальне використання таких моделей концептуальної метафори-персоніфікації, як «ОБ'ЄКТИ ПРИРОДИ Є ЖИВА ІСТОТА», «ЯВИЩА ПРИРОДИ Є ЖИВА ІСТОТА», «АРТЕФАКТ Є ЖИВА ІСТОТА», «ЧАСТИНИ ТІЛА Є ЖИВІ ІСТОТИ» та «СВІДОМІСТЬ Є ЖИВА ІСТОТА»;
- превалювання певних способів вербалізації концептуальної персоніфікації (метафора в традиційному її розумінні).

Отже, можна сказати, що несвідоме забезпечує особливості стилю письменника, спираючись на які можна говорити про належність творів певному автору.

Список використаної літератури

1. Басин Ф. В. О проявлении активности бессознательного в художественном творчестве / Ф. В. Басин, А. С. Прангшвилли, А. Е. Шерозия // Вопросы философии. – 1978. – № 2. – С. 61–73; Basin F. V. O proyavlenii aktivnosti bessoznatelnogo v khudozhestvennom tvorchestve / F. V. Basin, A. S. Prangshvilli, A. Ye. Sheroziya // Voprosy filosofii. – 1978. – № 2. – S. 61–73.

2. Єсипенко Н. Г. Лексико-семантичні компоненти авторського стилю і мовна картина світу (на матеріалі англomовної прози воєнної та мирної тематик) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.04 / Надія Григорівна Єсипенко ; Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. – Чернівці, 2007. – 22 с. ; Yesypenko N. H. Leksyko-semantychni komponenty avtorskoho styliu i movna kartyna svitu (na materialy anhlomovnoi prozy voiennoi ta myrnoi tematyk) : avtoref. dys. ... kand. filol. nauk : spets. 10.02.04 / Nadiia Hryhorivna Yesypenko ; Chernivets. nats. un-t im. Yu. Fedkovycha. – Chernivtsi, 2007. – 22 s.

3. Іконнікова М. В. Особливості індивідуального стилю в різних видах дискурсу (на матеріалі творів Д. Оруела) / М. В. Іконнікова // Вісник Житомирського державного університету ім. І. Франка. – 2006. – № 27. – С. 175–177; Ikonnikova M. V. Osoblyvosti individualnoho styliu v riznykh vydakh dyskursu (na materialy tvoriv D. Oruela)

/ М. V. Ikonnikova // Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu im. I. Franka. – 2006. – № 27. – S. 175–177.

4. Колесник Д. С. Концептуальний простір авторської метафори у творчості Айріс Мердок : дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.04 / Дарина Михайлівна Колесник ; Київський держ. лінгв. ун-т. – Київ, 1996. – 260 с. ; Kolesnyk D. S. Kontseptualnyi prostir avtorskoï metafory u tvorchosti Airis Merdok : dys. ... kand. filol. nauk : spets. 10.02.04 / Daryna Mykhailivna Kolesnyk ; Kyivskiy derzh. linhv. un-t. – Kyiv, 1996. – 260 s.

5. Короткова Л. В. Семантико-когнитивный и функциональный аспекты текстовых аномалий в современной англоязычной художественной прозе : дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.04 / Людмила Витальевна Короткова ; Киев. нац. лингвист. ун-т. – Киев, 2001. – 199 с. ; Korotkova L. V. Semantiko-kognitivnyy i funktsionalnyy aspekty tekstovykh anomaliiy v sovremennoy angloyazychnoy khudozhestvennoy proze : dis. ... kand. filol. nauk : spets. 10.02.04 / Lyudmila Vitalevna Korotkova ; Kiev. nats. lingvist. un-t. — Kiev, 2001. – 199 s.

6. Крылов А. А. Концептуальный анализ текста : на материале «Слова о смерти» Игнатия Брянчанинова : дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.19 / Артем Алексеевич Крылов ; Моск. гос. ун-т им. М. В. Ломоносова. – Москва, 2004. – 204 с. ; Krylov A. A. Kontseptualnyy analiz teksta : na materiale «Slova o smerti» Ignatiya Bryanchaninova : dis. ... kand. filol. nauk spets. 10.02.19 / Artem Alekseevich Krylov ; Mosk. gos. un-t im. M. V. Lomonosova. – Moskva, 2004. – 204 s.

7. Лисенко Н. О. Метафора і символ у поетичному ідіостилі Тодося Осьмачки : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.01 / Наталя Олександрівна Лисенко ; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Харків, 2003. – 20 с. ; Lysenko N. O. Metafora i symvol u poetychnomu idiostyli Todosia Osmachky : avtoref. dys. ... kand. filol. nauk : spets. 10.02.01 / Natalia Oleksandrivna Lysenko ; Khark. nats. un-t im. V. N. Karazina. – Kharkiv, 2003. – 20 s.

8. Мазепова О. В. Лінгвістичні особливості ідіостилю Сохраба Сеперхі : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.13 / Олена Вікторівна Мазепова ; Інститут сходознавства ім. А. Кримського НАН України. – Київ, 2007. – 19 с. ; Mazerova O. V. Linhvistychni osoblyvosti idiostyliu Sokhraba Seperkhi : avtoref. dys. ... kand. filol. nauk : spets. 10.02.13 / Olena Viktorivna Mazerova ; Instytut skhodoznastva im. A. Krymskoho NAN Ukrainy. – Kyiv, 2007. – 19 s.

9. Макаренко Л. В. Поліфункціональність метафори в індивідуальному стилі Юрія Клена : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.01.01 / Лариса Вікторівна Макаренко ; Житомирський держ. ун-т ім. І. Франка. – Житомир, 2007. – 19 с. ; Makarenko L. V. Polifunktsionalnist metafory v indyvidualnomu styli Yuriiia Klena : avtoref. dys. ... kand. fylol. nauk : spets. 10.01.01 / Larysa Viktorivna Makarenko ; Zhytomyrskiy derzh. un-t im. I. Franka. – Zhytomyr, 2007. – 19 s.

10. Менегетти А. Образ и бессознательное : учеб. пособ. по интерпретации образов и сновидени / А. Менегетти. – Москва : ННБФ «Онтопсихология», 2004. – 454 с. ; Menegetti A. Obraz i bessoznatelnoe : ucheb. posob. po interpretatsii obrazov i snovideni / A. Menegetti. – Moskva : NNBF «Ontopsikhologiya», 2004. – 454 s.

11. Уоссон Т. Лауреаты Нобелевской премии. Энциклопедия : А-Л / Т. Уоссон. – Москва : Прогресс, 1992. – С. 361–364 ; Uosson T. Laureaty Nobelevskoy premii. Entsiklopediya : A-L / T. Uosson. – Moskva : Progress, 1992. – S. 361–364.

12. Фатеева Н. А. Контрапункт интертекстуальности, или Интертекст в мире текстов / Н. А. Фатеева. – Москва : Агар, 2000. – 280 с. ; Fateeva N. A. Kontrapunkt intertekstualnosti, ili Intertekst v mire tekstov / N. A. Fateeva. – Moskva : Agar, 2000. – 280 s.

13. Чамеев А. Уильям Голдинг – сочинитель притч / А. Чамеев // Голдинг У. Бог-скорпион / У. Голдинг. – Санкт-Петербург : Азбука, 2001. – С. 5–24 ; Chameev A. Uilyam Golding – sochinitel pritch / A. Chameev // Golding U. Bog-skorpion / U. Golding. – Sankt-Peterburg : Azbuka, 2001. – S. 5–24.
  14. Golding W. Darkness Visible / W. Golding. – London-Boston : Faber and Faber, 1983. – 265 p.
  15. Golding W. Fire Down Below / W. Golding. – London : Faber and Faber, 1989. – 313 p.
  16. Golding W. The Inheritors / W. Golding. – London : Faber and Faber, 1988. – 233 p.
  17. Golding W. The Paper Men / W. Golding. – London : Faber and Faber, 1984. – 191 p.
  18. Golding W. Pincher Martin / W. Golding. – London : Faber and Faber, 1962. – 208 p.
  19. Golding W. The Pyramid / W. Golding. – London : Faber and Faber, 1988. – 217 p.
  20. Golding W. The Scorpion God / W. Golding. – London : Faber and Faber, 1977. – 178 p.
  21. Golding W. The Spire / W. Golding. – London-Boston : Faber and Faber, 1988. – 223 p.
  22. Turner M. The Literary Mind / M. Turner. – Oxford : Oxford University Press, 1996. – 188 p.
  23. Turner M. Death Is the Mother of Beauty : mind, metaphor, criticism / M. Turner. – Christchurch : Cybereditions, 2000. – 176 p.
- Стаття надійшла до редакції 28.10.2018.

M. Zozulia

THE USAGE OF PERSONIFICATION AS THE PECULIARITY OF W.GOLDING'S IDIOSTYLE

Literal text has been the subject of study of various areas of linguistics for a long time. One of the main reasons for studying literary works is the desire to understand how human thinking works, which is also reflected in the idiosyncrasies of a particular author.

According to M. Turner, the study of human thinking must be carried out precisely on the material of literary works. And, in this case, the material may be either a separate work, or the total sum of works of the author.

The assumption is made that reliable results of the study can be obtained only by analyzing all the works of the writer. Therefore, the twelve novels of W. Golding, one of the most significant prose writers in the UK, are used as a source of material for analysis.

In the study of metaphorical expressions in the novels of W. Golding, it has been established that metaphor-personification plays a significant role in the process of metaphorical rethinking of objects and phenomena of nature, as well as of many concepts related to a human being.

The personification as a phenomenon is not represented by a few isolated examples, but on the contrary, creates a holistic and vivid image of various natural objects and different things connected with a human as living beings.

It should be noted that the conceptual metaphor-personification occupies a prominent place in the novels of W. Golding. Almost half of the concepts of source domain, namely 42.4 % of the total number of examples, get the definition precisely because of this kind of metaphor. This appears to be a distinctive feature of the idiostyle of the writer and can be explained by the activity of the unconscious.

Noting the unchanging presence of the unconscious in the art works, it must be emphasized that the term 'unconscious' conceals the systemic, global effects that are conditioned by a certain attitude of unconscious psychological settings, whose identification is promoted by the analysis of the unconscious in art.

The result of this effect is the appearance of conceptual metaphor-personification in the novels by W. Golding, which at the linguistic level manifests itself in a great number of metaphorical expressions in the texts of his works and becomes a distinctive feature of the writer's idiosyncrasy. Some more distinctive features of his works:

- frequent use of metaphor-personification;
- personification not only the objects and phenomena of nature, but also concepts related to human being;
- prevailing use of certain models of conceptual metaphor-personification;
- the uppermost use of certain ways of conceptual personification verbalization.

Key words: *metaphor, personification metaphor, idiosyncrasy, poetic idiosyncrasy, unconscious.*

УДК 821.161.2-14.09Стус

О. О. Калашник

ДИНАМІКА ВІЗІОНЕРСЬКОГО ПЕРЕЖИВАННЯ В ПОЕЗІЇ В. СТУСА

Статтю присвячено дослідженню візійної природи поезії В. Стуса. Обґрунтовується теза про трансформацію візійної поезії в модерну добу, що виокремлює інтравертивний тип поетичної візії, властивий В. Стусу. З'ясовується джерело надчутливого стану психіки, що здатна пережити осяяння і спосіб поетичного вираження глибинних переживань. На основі інтерпретації вірша «Гойдається вечора зламана віть» продемонстровано, як саме образно-символічні, інтонаційні, ритміко-звукові та ідейно-тематичні плани поезії відбивають й одночасно створюють динаміку візійного переживання.

Ключові слова: *візійне переживання, візійний тип творчості, змінений стан свідомості, свідоме, несвідоме.*

Відомо, що в умовах в'язниці та цілковитої несвободи, абсурдної реальності тоталітарного устрою життя, український поет обрав для себе єдиний шлях порятунку – розбудовування своєї внутрішньої фортеці духу: «*Бо жити – то не є долання меж, // А навикання і самособою // наповнення*». Для В. Стуса поетична творчість була найперше інструментом саморозкриття і самовіднайдення на духовному рівні.

«Самособоюнаповнення» – є концептуальним словом-неологізмом, яке дає читачу ключ до розуміння, що образи і мотиви цієї поезії виникають із дослухання автора до свого внутрішнього космосу душі, із потреби пізнавати, шліфувати, змінювати себе з середини. Більшість текстів В. Стуса – є переживаннями глибинних станів. Не просто образне висловлення поверхових і логічних ідей та почуттів, а «містичне осягнення буття духу» [4, с. 17]. Це підтверджують чимало літературознавців, зокрема Є. Іщенко, М. Коцюбинська, І. Маленький, Б. Рубчак, Д. Стус, Ю. Шевельов, описуючи присутність поетичних осяянь, містичних прозрінь, переживань трансцендентних планів буття у його поезії. Очевидно, наявність таких переживань пов'язує